

**A Nagy Gyula Területi Múzeum Szervezeti és Működési Szabályzatának
4. melléklete:**

**Nagy Gyula Területi Múzeum
Digitalizálási stratégiai terv
2025 – 2030.**

OROSHÁZA

Helyzetelemzés

Jogszályi háttér

A múzeum a feladatait alapvetően a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény alapján végzi. A törvény pontosan meghatározza a múzeum jelentőségét és feladatkörét:

„A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői, szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széles körű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkori társadalom kötelezettsége.”

A kulturális javak publikálása, valamint kiállításokon történő bemutatása, fizikai vagy online formában történő nyilvánossá, hozzáférhetővé tétele a törvények és rendeletek betartásával történik.

Jogszályi környezet:

- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról
- 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (személyes adatok kezelése, védelme; közérdekű adatok megismerése, közzététele)
- 2012. évi LXIII. törvény a közadatok újrahasznosításáról
- 47/2001. (III. 27.) Korm. rendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról
- 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet a muzeális intézmények nyilvántartási szabályzatáról
- 1404/2017. (VI. 28.) Korm. határozat a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósítása során elkészült Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiáról

Az orosházi Nagy Gyula Területi Múzeum 17 dél-békési település múzeumi feladatokat ellátó intézménye. 2022-2024 évben a múzeum épülete nagyobb átalakítás után vált

alkalmassá a korszerű szolgáltatások számára. A megelőző 17 év, az EU-s pályázatoknak köszönhetően jelentős infrastrukturális és tartalmi fejlesztést eredményezett a múzeum életében. Ezen fejlesztések hozzájárultak, hogy a gyűjtemény digitalizálása 2018. évben megkezdődhessen. Ezzel szinte egy időben indult el a gyűjtemény adatbázisban történő feltárása, amely adatbázis (HUNTÉKA) alkalmas a gyűjteményi anyag eredeti tárgyai mellett a digitális másolatok tárolására, kezelésére és keresésére, ugyanakkor képes a virtuális kiállítások szervezésére is. E folyamat végén indult meg a tárgyak digitalizálása, ebből is következik, hogy az infrastrukturális fejlesztéseket biztosítani kellett.

Infokommunikációs adottságok

A múzeum épületében lokális hálózaton működnek a digitális eszközök. Az adatok tárolására 2 db szerver működik klimatizált helységben. A múzeum munkatársai részére biztosítja a munkavégzéshez szükséges eszközöket.

Összesen 10 db asztaligép, és 3 db laptop áll rendelkezésünkre. A foglalkoztató térben 1 db 52' LED televízió, valamint 86'-os interaktív tábla segíti a munkánkat. Az emeleti állandó kiállításokban szervezett előadásokon, foglalkozásokon hangzuhany, holoprojektor, 32'-os érintőképernyő, valamint egy Samsung Smart TV, 2 db Samsung tablet és egy projektor áll rendelkezésünkre.

A digitalizálást és a napi munkát 2 db multifunkciós fénymásolóval oldjuk meg. A digitalizáláshoz 2 db digitális fényképezőgép és 1 db videókamera áll rendelkezésünkre. Korszerű és újszerű digitális tartalmak, QR kódok segítik az információk átadását, a látogatók szabad informálódását. A digitális tartalmak egy része honlapunkon is elérhető.

Nyilvános wifit biztosítunk a látogatóknak.

A műtárgyak digitalizálásához kialakítottunk egy fotó-szobát, ahol tárgyasztal, megfelelő világítástechnika és a fényképezőgépekhez egyéb kiegészítők is használhatóak.

Digitalizált állomány tárolása:

- merevlemezen: HDD
- külső tárhelyen: Múzeumi számítógépes felhasználói fiókok által elérhető szerver, 10 TB kapacitású. A tárolt adatokról rendszeres mentés készül.
- DVD-n: Munkatársak által szükségesnek és/vagy fontosnak tartott adatokról készíthető másolat, munkapéldány, vagy DVD élettartamát, adatvesztését és esetleges sérülését figyelembe véve adattároló eszköz is lehet.

A Nagy Gyula Területi Múzeumban található közgyűteményi vagyon

A 2001-ben a megyétől Orosháza Város Önkormányzatának átadott múzeum, a Darvas József Irodalmi Emlékház, az Irodalmi Gyűjtemény, és a 2016. májusban a múzeumhoz csatolt Városi Képtár műtárgyállományaival egészült ki. Az alábbi táblázat a múzeum gyűjteményének mennyiségi adatait mutatja be.

A gyűjtemény digitalizálásának jelenlegi helyzete

A digitalizálás stratégiai terv szerint halad, amelyben meghatároztuk, hogy prioritást a beletárolt állomány élvez, a folyamatos előrehaladást azzal kívánjuk elérni, hogy 2026-tól a tárgyévi gyarapodást már digitális másolattal dolgozzuk fel.

A második lépésben az egyedi leltározatlan tárgyak akkor kerülnek digitalizálásra, amikor leltárba kerülnek.

Gyűjteményegységenként két szakaszban történik a digitalizálás, a tárgyi gyűjteményi anyag külső közreműködővel valósul meg. 2019. novemberében kezdődött a régészeti, néprajzi és történeti gyűjtemény tárgyainak digitalizálása, jelenleg kb. a 30 %-a készült el.

Az adattári gyűjtemény digitalizálása 2018. októberében kezdődött, amelyet a múzeum humánerőforrásából tudunk biztosítani. Feldolgozottságát tekintve két gyűjteményi egység készült el 95 %-osan. Ezen gyűjteményi egységek digitalizálása továbbra is folyamatos.

Az alábbi táblázatban jelöljük a prioritást élvező gyűjteményi anyagot, jelöljük a leltározatlan gyűjteményi anyagokat, jelöljük azon gyűjteményi anyagokat, melyekről a későbbiekben születik döntés.

3. Gyűjteményi statisztika

Tárgyi gyűjteményi anyag																										
Szakágak		Tárgyévi gyarapodás								Összes meglévő állomány																
		Egyedi leltározott tárgy				Egyedi leltározatlan tárgy				Szekrénykataszteri anyag				Egyedi leltározatlan tárgy				Szekrénykataszteri anyag								
		1.				2.				3.				4.				5.				6.				
		2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021					
1.																										
2.					4688	3141	70	1343					31690	31690	31690	31690	21300	18159	18089	13000	13000					
3.		23	10	282	15	40	610	307	8				16236	16233	16223	15941	1033	423	116							
4.													588	588	588	588										
5.			259	124			510	40					7860	7680	7601	7477	730	220	180							
6.																										
7.																										
8.																										
9.																										
10.																										
11.																										
		23	269	406	15	4728	4261	417	1351	0	0	0	0	56454	56454	56185	55779	23714	19453	19036	13000					
																		28519	19453	19036	13000					
																					13000					

Egyéb gyűjteményi anyag																	
Egyéb gyűjteményi anyag		Tárgyévi gyarapodás								Összes meglévő állomány							
		Leltározott (db)				Leltározatlan (db)				Leltározott (db)				Leltározatlan (db)			Tárgyévben revízió alá vont kulturális javak száma (db)
Eredeti, forrásértékű dokumentumok		2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021
		1.				2.				3.				4.			5.

1. Történettudomány	67	8	31	35	129	256	242	3581	3514	3506	3475	962	706	464	3228	286	362
2. Numizmatika																	
3. Néprajz			15				218	64	64	64	49	227	227	9			
4. Képzőművészet																	
5. Iparművészet																	
6. Irodalomtörténet								13981	13981	13981	13981						
7. Agrártörténet																	
8. Ipar-, technikatörténet																	
9. Egyéb (vegyes)																	
Összesen:																	
	67	8	46	35	129	256	460	0	17626	17559	17505	1251	1189	933	473	286	362

Eredeti, forrásértékű (archív) fényképek

	1.				2.				3.				4.				5.			
	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021
1. Történettudomány		25	8				13		119	119	94	86	313	313	313	300				
2. Numizmatika																				
3. Néprajz		7	12						7320	7320	7313	7301								
4. Képzőművészet																				
5. Iparművészet																				
6. Irodalomtörténet									3660	3660	3660	3660								
7. Agrártörténet																				
8. Ipar-, technikatörténet																				
9. Egyéb (vegyes)																				
Összesen:		32	20				13													
									11099	11099	11067	11047	313	313	313	300				

Adattári gyűjtemény

	1.				2.				3.				4.				5.			
	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021
1. Adattári dokumentációs egység	192	67	45	5					97682	97490	97423	97378	1632	1632	1632	1632				
2. Adattári fotók		129							6508	6508	6379	6379	277	277	277	277				

	1.					2.					3.					4.					5.				
	Film és hanganyag																								
	2024	2023	2022	2021	2020	2024	2023	2022	2021	2020	2024	2023	2022	2021	2020	2024	2023	2022	2021	2020	2024	2023	2022	2021	2020
1. Mozgófilm (m)																									
2. Videó felvétel (perc)																									
3. Hangfelvétel (perc)	116					1376	1376	890			2176	2060	2060	1170		1603	1603	227	227						
4. Egyéb (db)											378	378	378	378											
Könyvtári gyűjtemény	Tárgyévi gyarapodás										leltározott állomány					leltározatlan állomány					Tárgyévben revízió alá vont állomány				
	vásárlás útján					csere és ajándék útján																			
	1.					2.					3.					4.					5.				
1. könyv (kötet)	4					76	10		9		13176	13096	13086	13086											
2. periodika (kötet)	4					59	3	47	2		2004	1941	1938	1891											
3. egyéb dokumentum (db)																									
Összesen:	8					135	13	47	11		15180	15037	15024	14977											

A gyűjtemény digitalizálása

Az első szakaszban a **múzeumi gyűjtemény** azon objektumai kerülnek **digitalizálásra**, amelyek begyáradottak, vagy leltározottak. A digitalizálás ezen része retrospektív módon történik.

A digitalizálásra történő előkészítés során a gyűjtemény kezelője jelöli ki az objektumokat, erre azért van szükség, mert előfordulhat, hogy azonos leltári szám alá (azonos tárgyak) több egyed is tartozik. Ebben az esetben a gyűjteménykezelő feladata a digitalizálni kívánt tárgy előkészítése, melyet szakmai és műtárgyvédelmi szempontok is befolyásolnak.

Digitalizálásra kerülnek azok a gyűjteményi darabok (analóg objektumok), ahol az **állományvédelem, állagmegóvás** miatt kell biztosítani a megőrzést. Ezekről a gyűjteményi objektumokról is a muzeológus, vagy állományvédelmi felelős dönt. Amennyiben állományvédelmi szempontok miatt szükséges a digitalizálás, abban az esetben a gyűjteményi egységet be is kell leltározni, amennyiben eddig ez nem történt meg.

A gyűjteményben vannak olyan beletárolt gyűjteményi egységek és darabok is, melyeknek a digitalizálása más szakmai okok miatt nem indokolt, ilyen pl. a topográfiai gyűjtemény egyes részei.

A múzeumban található publikált dokumentumok, elsősorban könyvek esetében csak abban az esetben kerül sor digitális másolat készítésére, ha az adott dokumentum nem lelhető fel a magyar digitális archívumokban (pl. Magyar Elektronikus Könyvtár).

A régészeti gyűjtemény digitalizálása egyedi elbírálással történik, a fent megfogalmazottak szerint. Példaképpen kitérek itt a régészeti cserép oldaltöredékekre, amelyből egy dobozban van 80 db egymással össze nem illő darab. Ebben az esetben a régész fogja eldönteni, hogy darabonként, vagy egy táblázat elrendezésű csoportban lesz lefotózva a cseréphalmaz.

Jelenleg ebben a szakaszban tartunk.

A 2026-os évtől a retrospektív digitalizálás mellett a tárgyévben beletárolt múzeumi tárgyak már digitális másolattal kerülnek a gyűjteménybe.

A tudásalapú társadalom számára az információ igen nagy jelentőséggel bír. Múzeumi szolgáltatásokat és igényeket teremtve pedig lehetőség van arra, hogy olyan **digitális objektumok** kerüljenek a múzeum adatbázisába, melyeknek az **eredetijével nem rendelkezik**. A helytörténet szempontjából ez nagy lehetőség. Ezen objektumok digitális tartalmának beszerzése során kiemelt figyelemmel kell lenni a GDPR, a szerzői jog,

valamint az átadó felhasználással kapcsolatos szabályaira. Ezek jellemzően már digitális formában, új gyarapításként kerülnek a gyűjteménybe. Erre a közelmúltban indított N.É.V. (Nekem-Értem-Velem) kampány során sok példa volt, hiszen a felajánló tulajdonos számos esetben csak a tárgy digitális másolatát adja a múzeumnak megőrzésre.

Személyi feltételek

A múzeum humán erőforrása nem biztosítja a digitalizáláshoz szükséges szakmai feltételeket. Külsős szakember bevonásával történik az objektumok digitalizálása (fotózás).

Digitalizálás technikai paraméterei

Technikai paraméterek	
Fényképezőgép	Nikon D7200
Optika	Nikon 105 mm-es macro optika, Nikon 18-300 mm-es zoom optika
Vaku	állandó fényű lámpák 60*40 cm-es softbox, ernyő (nem tudom a márkát, nem én rendeltem) + Nikon SB-700-as rendszervaku
Állvány	Manfrotto 055b állvány Manfrotto 496 gömbfejjel
Tárgyasztal	
Háttér	6x3m-es fekete szövet háttér
Egyéb	

Digitalizálás formai követelményei

Digitalizálás formátuma	RAW és JPG
Mérete pixelben	Eredeti méret (6000*4000), közepes (1200*1200) és kis méret (400*400 pixel)
Átlagos képméret	
RAW	30 MB
JPG (eredeti méret, 6000*4000):	3 MB
JPG (1200*1200):	250 KB
JPG (400*400):	45 KB

Digitalizálás folyamata

A digitális stratégiában meghatározott szempontok alapján a folyamat a következő fázisokból áll:

- objektumok kiválasztása digitalizálásra
- előkészítés: tisztítás, egyéb előkészületek, azonosításhoz szükséges adatok biztosítása
- digitalizálás, metaadatok
- digitális objektum létrejötte, metaadatokkal
- analóg objektumok (tárgyak) visszahelyezése a raktárba (A digitalizált tárgyak visszacsomagolásakor, gyűjteménybe történő visszahelyezésekor ezért az állományvédelmi stratégiában meghatározott módon gondoskodni kell a savmentes, biztonságos csomagolóanyagok használatáról, azok megfelelő módon történő felhasználásáról.)
- az eljárás során használt digitális formátumok: RAW, pdf, jpg,
- nyers fájlok tárolása (Preservation master a PM a legeredetibb és legmagasabb minőségű, beavatkozásoktól mentes digitalizált kép RAW)
- felhasználásra szánt fájlok előállítása
- fájlok rögzítése az adatbázisban (azonosítás alapján)
- tárolás, biztonsági mentések.

Digitális tartalom a HUNTÉKA-ban

A rendszer valamennyi múzeum számára alkalmas gépi múzeumi katalógus építésére, a leltári tételekhez teljes tartalmak (képek, hangzó anyagok, teljes szövegek stb.) kapcsolására, és múzeumi leltározás számítógépen való végzésére. Mint ilyen, auditálásra alkalmas.

A Huntéka múzeumi rendszer moduláris felépítésű, moduljai:

- múzeumi katalogizálás és adminisztráció
- múzeumi audit támogatása
- múzeumi webes katalógus
- elektronikus tartalomkezelés

Folytatólagos fontos feladatunk a Huntéka adatbázis rekordjainak mielőbbi leellenőrzése, fotókkal való feltöltése, hiszen ez egyaránt szolgálja a kutatók, érdeklődők, és a gyűjtemények kezelését végző muzeológusok érdekeit. Ez által pontos adatokat kapunk a gyűjteményeinkről, áttekinthetőbbé válnak, gyorsabbá válik a nyilvántartás, rendszerbe foglalás, könnyebben történhet a műtárgyak visszakeresése, és minőségileg javul a kutathatóság.

Az adatbázist bővítjük a hagyományos leltárkönyvekbe nyilvántartásba vett új műtárgyakkal. Ehhez szükséges a digitalizálendő anyagok metaadatolása, fizikai előkészítése, esetleges restaurálása.

A végső cél pedig egyértelműen az átállás a hagyományos leltározásról a digitális nyilvántartásra néhány éven belül, illetve az online tartalmak elérhetővé tétele. Kezdeményezni fogjuk a gyűjteményi anyagaink auditálását a következő sorrendben: néprajzi, történeti, régészeti gyűjtemény.

Az adatbázis feltöltése, az adatok javítása folyamatosan zajlik. Ezt a gyakorlatot folytatni fogjuk.

Katalógus

A modul lehetővé teszi, hogy a magyar múzeumi adatleírási szabályzatokat követve valamennyi objektumtípus (beleértve a nem hagyományos műtárgyakat, dokumentumokat és azok digitalizált megjelenését is) tartalmi és formai feltárása elvégezhető legyen.

A feltárt dokumentumokhoz teljes szöveges, képi vagy hangzó anyagok is hozzákapcsolhatók, ezáltal a múzeum kiépítheti saját elektronikus gyűjteményét és kielégítheti az online tartalomszolgáltatásra irányuló egyre növekvő igényeket is.

A feltárás során a szoftver támogatja a feldolgozót a szabályos besorolási adatok (tárgyszavak) ellenőrzésében, így az állomány áttekinthető, rendszerezett és szakmailag is megfelelő minőségű lesz.

A besorolási adatok köre korlátlan.

A feltárás űrlapokkal történik. Valamennyi múzeum, gyűjtemény, saját feltáró űrlapot készíthet. Az űrlapok tetszés szerint bővíthetők, módosíthatók, alakíthatók a jogosult felhasználó által.

Tartalomkezelés

Gyűjteménykezelő rendszerünkben lehetőség van a nyilvántartási és a besorolási rekordokhoz képeket és egyéb tartalmakat (3D dokumentum, film, hangzóanyag, teljes szöveg) csatolni, tárolni, és webes nyilvános és a nyomtatott felületeken megjeleníteni.

A múzeumi rendszer egyes gyűjteményekben való auditálásához szükséges funkciók

- Gyarapodási napló építése
- Szakleltárkönyvek építése, munkapéldány nyomtatása
- Külön nyilvántartások: mozgatási napló, kölcsönadott tárgyak naplója, nyilvántartások év végi zárása

- Nyomtatott outputok: év végi leltárkönyv, leírókarton, teljes nyilvántartás (kurrens és retrospektív), leltári adatok történetiségének megőrzése (história)
- Múzeumi előírásoknak megfelelő kifinomult jogosultságkezelés.

További funkciók a múzeumi munka támogatására:

- Kiállítás szervezés, műtárgy kölcsönzés szoftveres támogatása
- Restaurálás nyomon követésének szoftveres támogatása
- Tárolási, szállítási, biztosítási követelmények nyilvántartása

Auditálás támogatása

A rendszerben készen lévő leltárkönyvek és egyéb outputok az audit folyamatban megkí-vántak szerinti testre szabása, az elkészítésükben való közreműködés.

Az audit folyamat nyomon követése és annak lezárultáig való támogatása.

Konverzió

A régi nyilvántartás párhuzamosan használatban marad a szükséges ideig.

A már feldolgozott gyűjtemény 2019-ben konverzióra került. Jelenleg a javítása folyik, illetve a képek csatolása a tárgyakhoz. Ez a folyamat rendkívül időigényes volta miatt lassan halad.

Webes megjelenés

Csatlakozás a MuseuMap aggregációs portálhoz

A Magyar Nemzeti Múzeum Országos Muzeológiai Módszertani és Információs Központja új, közös múzeumi digitális műtárgyadatbázis szolgáltatása, a MuseuMap portál, ahol a fel-használók kedvükre böngészhetnek a csatlakozó intézmények műtárgyai között, barangol-hatnak a virtuális tárlatokon, tájékozódhatnak a múzeumok aktuális programjairól, emellett megoszthatják kedvenceiket és saját virtuális kiállításukat a közösségi média felületein.

Saját webes Múzeumi katalógus

A HUNTÉKA által feldolgozott adatok webes katalógusban lesznek érhetőek. Ügyfeleink maguk jelölhetik meg a megjeleníteni kívánt leltári tételeket és a hozzájuk tartozó képeket. A meghatározott szempontok alapján beállítjuk a megjeleníteni kívánt adatmezők körét, a

keresési szempontokat és a nyilvántartási és leíró adatok a webes felületen való megjelenésének módját.

Digitális tartalmak felhasználása

A múzeum, mint a nemzeti kulturális örökség őrzője és bemutató intézménye, az által őrzött kulturális értékeket a 21. századi technikai eszközök segítségével tudja még szélesebb körben közkinccsá tenni. Így a gyűjteményünk a kulturális örökségi tartalmait, a tanulási, érték- és tudásközvetítési folyamatok közvetlen szereplőjévé válik. Ugyanakkor a digitalizálás révén integrálódik a közgyűjteményi intézmények tartalmaihoz, virtuális egységet képezve, új típusú szolgáltatások kialakítására.

Gyűjtemény látogatottságának növelése

A helyesen alkalmazott digitális közzététel – mint például a dinamikus web kommunikáció vagy a virtuális kiállítások – növeli a gyűjtemények, és az eredetiség iránti érdeklődést és új felhasználókat generál.

Távfelhasználók, esélyegyenlőség

A digitális tartalomszolgáltatás által a kultúraközvetítő intézmények olyan befogadókhoz juttathatják el tartalmaikat, akiket a fizikai távolság megakadályoz a gyűjteményi térben való személyes megjelenésben. Az internet nyújtotta lehetőség, amely kiküszöböli a fizikai tér és az időbeli meghatározottság korlátait, jelentősen megnöveli a gyűjtemények hatáskörét és új távlatokat nyit a társadalmi esélyegyenlőtlenségek felszámolása irányában.

Közművelődési, oktatási funkció

A digitális kulturális örökségi tartalmak kimeríthetetlen forrást biztosítanak mind az intézményes, mind az intézményes kereteken kívüli, élethosszig tartó oktatás számára, hogy a megfelelő szereplők olyan szolgáltatásokat hozzanak létre, amelyek folyamatosan újrahasonosítják a memóriaintézményekben felhalmozott egyetemes és nemzeti tudásvagyont.

Publikálás, felhasználhatóság

A digitalizált tartalmak a közzététel korábban nem ismert, és nem alkalmazott csatornáin keresztül juthat el a szakmai, és tudományos közösséghez, illetve a legszélesebb értelemben vett kultúrafogyasztókhoz, az internet nyilvánosságán, az attrakció-fejlesztéseken (kiállítási informatika, mobilalkalmazások), és a kreatív ipar támogatásán keresztül. A digitális tartalom révén olyan felhasználási módok, kutatási módszerek nyílnak meg a kutatók előtt, amelyek nem voltak lehetségesek az analóg gyűjteményekben. A digitális tartalomban végezhető keresés, tartomelemzés, automatikus feldolgozás a források használatának lehetőségeit jelentősen kibővíti. Támogatja az archívum eredeti szerkezetének dekonstrukcióján alapuló kutatási megközelítéseket. A könnyebb keresési lehetőségeken keresztül a kutatásba olyan anyagok is bevonhatók, amelyek az alacsonyabb szintű feldolgozottság miatt korábban a kutatói érdeklődésen kívül estek.¹

Jogszábeli háttér, ajánlások

A Nagy Gyula Területi Múzeum digitalizálási stratégiáját a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közmívelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 42. § (4) b. pontja alapján készíti el. A digitalizálási stratégia az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében rögzíti a múzeumban őrzött kulturális javak digitalizálásának céljait és prioritásait, a digitalizálással létrehozott digitális adatvagyon hosszú távú tárolásának feltételeit, valamint a közzététel, a felhasználás és a hasznosítás szabályait, beleértve a köznevelési célú hasznosítást is.

2019-ben megjelent a „Fehér könyv” elnevezésű kiadvány, mely a digitalizálás alapjait ismerteti a múzeumi szakmával. A stratégia készítésénél figyelembe vettük a Fehér könyv ajánlásait.

Digitális tartalmak használata a múzeumban

A digitalizálás eredményeként a feldolgozott tárgyak kutathatósága, sok esetben bemutatása is lehetővé válik az eredeti mű mozgatása, kiemelése nélkül is. Ez lehetővé teszi a műtárgyak csomagolásának, raktározásának olyan kialakítását, mely biztosítja azok hosszan tartó megőrzését.

A szerzői és a hozzá kapcsolódó jogi aggályok az egyik legnagyobb problémát jelentik a digitalizáció szempontjából. Az Europeana és a vele kapcsolatban álló nemzeti aggregátorok több lehetőséget is javasolnak a közzétett kulturális tartalmak jogi

¹ Fehér könyv : Módszertani útmutató a közgyűjteményi kulturális örökség digitalizálásához és közzétételéhez / Közread. EMMI ; szerk. Kómár Éva, Bánki Zsolt. – Bp., Emberi Erőforrások Minisztériuma : 2019.- 258 p.

szabályozására. A digitális tartalmak felhasználásakor a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényre kell tekintettel lenni.

Ezek közül a legszigorúbb a szerzői jogi védelem (Copyright), amely a szerző, illetve a jogtulajdonos hozzájárulása nélkül minden további felhasználást tilt. Az egyéb, a felhasználónak nagyobb mozgásteret adó jogi formák is (Creative Commons), amelyek engedik a változatlan formában történő újrafelhasználást, esetleg még kéri a tartalom népszerűsítését. A legmegengedőbb jogi forma (PDM – közkincsnek minősülő tartalmak) a módosítást is megengedi az eredeti forrás feltüntetésével.

A digitális fotók vízjelezve, csökkentett méretben kerülnek a honlapra.

Összegzés

A Nagy Gyula Területi Múzeum, mint területi múzeum a digitalizáció révén még inkább látogató- és kutatóbarát intézménnyé válik. A gyűjtemények ismertsége növekszik, segíti a kiállítás- és programszervezést, valamint a kiadványok, publikációk megjelentetését, hatékonyan reprezentálja a helyi és nemzeti identitás általa őrzött kulturális értékeit. A digitalizált tartalmak felhasználhatók oktatási célra, hozzájárulva az élethosszig tartó tanulás ösztönzéséhez.

A múzeum együttműködik más intézményekkel, szervezetekkel, civilekkel, ugyanakkor a múzeum törekszik saját, illetve pályázati forrásokból fejleszteni eszközeit, gyarapítani digitális állományát. A múzeumi gyűjtemény digitalizálása során megvalósul egy korszerű, muzeológusi, kutatói és látogatói igényeket egyaránt kiszolgálni tudó nyilvántartás. A múzeum honlapján és egyéb adatbázisokban élményszerűen hozzáférhetővé válnak a kulturális közkincs elemei, miközben az eredeti műtárgyak tárolásának, védelmének hatékonysága is fokozottan javul. A korábban digitalizált dokumentumok biztonságos tárolásának biztosítása, a digitális állomány bővítése, saját adatbázisba való konvertálása prioritás és folyamatos feladat, cél a teljes digitalizáció elérése.

Orosháza, 2025. április 22.

Józó Tamásné
múzeumigazgató

